

Nr 225.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående godkännande av en mellan Sverige och Finland den 9 maj 1925 avslutad konvention angående renar i gränsområdena m. m.; given Stockholms slott den 12 maj 1925.

Under åberopande av bilagda i statsrådet förda protokoll samt med överlämnande av en mellan Sverige och Finland den 9 maj 1925 avslutad konvention angående renar i gränsområdena med tillhörande slutprotokoll, vill Kungl. Maj:t härmed äska riksdagens godkännande av samma konvention och protokoll.

GUSTAF.

Gustav Möller.

Konvention mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena.

Sedan från Sverige och Finland utsedda delegerade till sina regeringar avgivit ett förslag till överenskommelse om bestämmelser angående renar i gränsområdena mellan de båda rikena, hava Hans Maj:t Konungen av Sverige och Republiken Finlands President beslutit att ingå en konvention i ämnet och för sådant ändamål till sina fullmäktige utsett,

Hans Maj:t Konungen av Sverige:

Sin tillförordnade Chargé d'Affaires i Finland Arvid Gustaf Richert samt

Republiken Finlands President:

Ministern för utrikesärendena, juris utriusque doktorn Karl Gustaf Idman.

Efter att hava meddelat varandra sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, hava dessa fullmäktige överenskommit om följande:

Ruotsin ja Suomen välinen sopimus poroista rajaseuduilla.

Sittenkuin Ruotsin ja Suomen määräämät valtuutetut ovat hallituksilleen jättäneet ehdotuksen molempien valtioiden väliseksi sopimukseksi rajaseuduilla olevia poroja koskevista määräyksistä, ovat Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas ja Suomen Tasavallan Presidentti päättäneet tehdä tätä asiaa koskevan sopimuksen ja sitä tarkoitus tusta varten valtuutetuikseen määränneet,

Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuningas:

väliaikaisen asiainhoitajansa Suomessa Arvid Gustaf Richert'in, sekä

Suomen Tasavallan Presidentti:

Ulkoasiainministerin, lakitiedettentohtori Karl Gustaf Idman'in.

Esitettyään toisilleen oikeiksi ja asianmukaisiksi havaitut valtakirjansa ovat nämä valtuutetut sopineet seuraavasta:

Konvention mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena.

I KAP.

Angående medgivande i visst fall för svenska lappar att med renar flytta över finskt område.

1 §.

Vid sina årliga flyttningar för utövande av sin rätt till renbetning i Troms fylke i Norge må svenska lappar under nedan angivna tider begagna sig av följande vägar över finskt område, nämligen

dels från och med den 28 april till och med den 30 juni samt från och med den 1 september till och med den 3 oktober en väg, som, utgående från trakten av Keinovuopio i Sverige, leder förbi Peeravaara fjäll på dess östra eller västra sida samt vidare förbi Ailakasjärvi till norska gränsen i trakten mellan Maasselvaara och Tschjappisjaure, med rätt för lapparna att vid flyttning under tiden 28 april—20 maj begynna färden över det finska området jämväl vid Vittangi (Saarikoski) i Sverige och ansluta sig till nyssnämnda väg i trakten av Ailakasjärvi;

Ruotsin ja Suomen välinen sopimus poroista rajaseuduilla.

I LUKU.

Ruotsin lappalaisille eräässä tapauksessa myönnetystä luvasta muuttaa poroineen Suomen alueen kautta.

1 §.

Muuttaessaan vuosittain laiduntamisoikeuttaan käyttääkseen Tromsan lääniin (fylke) Norjaan, saavat Ruotsin lappalaiset alempana mainittuina aikoina käyttää seuraavia teitä Suomen alueen kautta, nimitäin

osaksi 28 päivästä huhtikuuta 30 päivään kesäkuuta sekä 1 päivästä syyskuuta 3 päivään lokakuuta tietä, joka, alkaen Keinovuopion seudulta Ruotsissa, kulkee Peeravaaran tunturin ohi sen itäistä taikka läntistä puolta sekä edelleen Ailakasjärven ohi Norjan rajalle Maasselvaaran ja Tschjappisjaureen välisellä seudulla, ja ovat lappalaiset oikeutetut, muuttaessaan 28 päivän huhtikuuta — 20 päivän toukokuuta välisellä ajalla, alottamaan matkansa Suomen alueen kautta myöskin Vittangista (Saarikoskelta) Ruotsissa ja yhtymään edellämainittuun tiehen Ailakasjärven seuduilla;

dels ock under tiden 28 april—20 majen väg, som, utgående från Keinovuopio, leder längs isen å Kilpisjärvi och över Siilasvuoma till norska gränsen i trakten öster om riksröset nr 295.

2 §.

Flyttningsväg skall hava en bredd av 3 kilometer, där icke terrängförhållandena föranleda en begränsning.

Renarna må ej tillåtas avvika från vägen, såframt ej väderleksförhållanden, rovdjur eller andra omständigheter utgöra tvingande hinder för renarnas kvarhållande å vägen.

3 §.

Sträckningen av de i 1 § nämnda vägar skall närmare bestämmas av vederbörande landshövding i Finland efter lokal undersökning av därtill utsedda svenska och finska tjänstemän.

Ifrågavarande vägar skola genom landshövdingens försorg utstakas, därvid tydliga märken skola i nödigt antal utsättas i mitten av vägen samt, där så befinnes erforderligt, i mindre antal i dess yttre begränsningslinjer. Kostnaderna för utstakningen gäldas av svenska staten.

4 §.

Före anträdandet av färd över finskt område skall såväl vid flyttning från Sverige till Norge som åter underrättelse om flyttningen av lappen lämnas person, som enligt anmälan till svenska landshövdingen

osaksi myöskin 28 päivän huhtikuuta — 20 päivän toukokuuta välisenä aikana tietä, joka, alkaen Keinovuopiosta, kulkee pitkin Kilpisjärven jäätä ja Siilasvuoman kautta Norjan rajalle valtakunnan rajapyykin n:o 295 itäpuoleisella seudulla.

2 §.

Muuttotien on oltava 3 kilometrin levyinen, mikäli maastosuhteet eivät aiheuta siihen rajoitusta.

Porojen älköön sallittako poiketa tieltä, mikäli sääsuhteet, pedot tai muut seikat eivät ole pakoittavana esteenä porojen pysyttämiseksi tiellä.

3 §.

Asianomaisen Suomen maaherran on tarkemmin määrättävä 1 §:ssä mainittujen teiden suunta siihen määrättyjen ruotsalaisten ja suomalaisten virkamiesten toimitettua paikalla tutkimuksen.

Kysymyksessä olevat tiet on maaherran toimenpiteestä paalutettava, ja on tarpeellinen määrä selviä merkkejä pystytettävä tien keskelle sekä, sikäli kuin havaitaan tarpeelliseksi, vähempi määrä sen molemmille ulkopuolisille sivulinjoille. Paaluttamiskustannukset maksaa Ruotsin valtio.

4 §.

Ennen matkan alkamista Suomen alueen kautta on lappalaisen, sekä muuttaessaan Ruotsista Norjaan että sieltä takaisin, jätettävä ilmoitus muutosta sille henkilölle, jonka suomalainen viranomais ruotsalai-

av finsk myndighet förordnats att mottaga sådan underrättelse.

Den, som erhållit förordnande att mottaga underrättelse om flyttningen in till Norge, skall vara boende å plats, där han lätt kan nås av underrättelsen, och skall underrättelse om återflyttningen mottagas å Siilastupa fjällstuga vid Kilpisjärvi eller å annan för ändamålet angiven bebodd plats i trakten.

Underrättelse skall lämnas, vid inflyttning till Norge senast fem och vid återflyttning senast tre dagar före färdens anträdande över finskt område. Underrättelse skall upptaga meddelande om lappens namn, det antal renar, som av honom medföres, den ungefärliga tid, då färden skall anträdas, samt den väg lappen avser att följa. Har förordnande, som ovan omförmäles, ej meddelats, lämnas icke underrättelse.

5 §.

Genomflyttning skall försiggå utan onödigt uppehåll. För genomflyttningen må lapp med de under hans vård varande renar icke uppehålla sig å det finska området längre tid än högst 3 dygn, så framt icke väderleksförhållanden, rovdjur eller andra omständigheter utgöra tvingande hinder för genomflyttning på nämnda tid.

6 §.

Vid forsling av sina tillhörigheter med ren (flyttning med raid) må svenska lappar, oavsett den tid flyttning över finskt område äger rum,

selle maaherralle annetun tiedon mukaan on määrännyt ottamaan vastaan sellaisen ilmoituksen.

Sen, joka on saanut määräyksen vastaanottaa ilmoituksen muutosta Norjaan, tulee asua paikalla, johon hänelle helposti voidaan ilmoitus toimittaa, ja on ilmoitus takaisinmuutosta vastaanotettava Siilastuvan tunturimajalla Kilpisjärvellä taikka muulla tarkoitusta varten ilmoitetulla, tällä seudulla olevalla asutulla paikalla.

Ilmoitus on annettava Norjaan muutettaessa viimeistään viisi ja takaisinmuutettaessa viimeistään kolme päivää ennen matkan alkamista Suomen alueen kautta. Ilmoitukseen on merkittävä lappalaisen nimi, se lukumäärä poroja, jonka hän kuljettaa mukanaan, se likimääräinen aika, jolloin matka alotetaan, sekä tie, jota lappalainen aikoo kulkea. Joll'ei 1 momentissa mainittua määräystä ole annettu tiedoksi, ei ilmoitusta vaadita.

5 §.

Muutto on suoritettava ilman tarpeetonta viivyttelyä. Muuttaessaan älköön lappalainen hoidossaan olevine poroineen viipykö Suomen alueella kauemmin kuin korkeintaan kolme vuorokautta, mikäli sääsuhteet, petoeläimet taikka muut seikat eivät ole pakoittavana esteenä muutolle sinä aikana.

6 §.

Kuljettaessaan tavaroitaan porolla (raitomuutto) saavat Ruotsin lappalaiset, ajasta riippumatta, jolloin muutto Suomen alueen kautta ta-

använda, förutom väg, som plägar begagnas för raidflyttning eller annan varutransport, de i 1 § angivna vägar.

7 §.

Under flyttning må lapparna vid behov till bränsle använda ris och buskar samt björkträd å genomflyttningens vägen. Avverkning, som härvid påkallas, må ej ske på sådant sätt, att fara för skogens bevarande eller föryngring uppstår; och må kalavverkning icke i något fall äga rum.

Likaledes må lapparna under flyttningen begagna sig av inom väg befintligt bete till föda åt renarna.

8 §.

Såsom gottgörelse för de förmåner, vilka enligt ovannämnda bestämmelser tillkomma de svenska lapparna, samt för de kostnader för kontroll över bestämmelsernas efterlevnad, som åsamkas finska staten, skall till denna av svenska staten årligen utbetalas ett belopp av 500 svenska guldkronor eller 700 finska guldmark. Skulle under något år flyttning över finskt område ej ske, utgår ej nämnda avgift; och bör vederbörande länsman i god tid underättas om flyttningens inställande.

Därest vid bestämmande av vägs sträckning å finska sidan vid Keinovuopio icke utan olägenhet för lapparna kan undvikas, att ångar, som användas till slätter, falla inom vägen, skall svenska staten bestrida den kostnad, som finska staten må

pahtuu, käyttää, paitsi yleensä raitomuuttoon tai muuhun tavaran kuljetukseen käytettävää tietä, myöskin 1 §:ssä mainittuja teitä.

7 §.

Muuttaessaan saavat lappalaiset tarpeen vaatiessa käyttää polttopuiksi muuttotiellä olevia varpuja ja pensaita sekä koivupuita. Hakkausta, joka sen johdosta käy tarpeelliseksi, älköön toimitettako sillä tavalla, että siitä aiheutuu vaaraa metsän säilymiselle tai nuorentumiselle; ja älköön paljaaksihakkausta missään tapauksessa toimitettako.

Samoin saavat lappalaiset muuttaessaan käyttää tiellä olevaa laidunta poroilleen.

8 §.

Korvauksena niistä eduista, jotka Ruotsin lappalaiset edellisten säännösten mukaan saavat, sekä niistä kuluista, jotka säännösten noudattamisen valvonnasta aiheutuvat Suomen valtiolle, tulee Ruotsin valtion vuosittain Suomen valtiolle suorittaa 500 Ruotsin kultakruunua tai 700 Suomen kultamarkkaa. Jos jonakin vuonna ei tapahdu muuttoa Suomen alueen kautta, ei sanottua maksua suoriteta; ja on asianomaiselle nimismiehelle hyvissä ajoin ilmoitettava muuton peruuttamisesta.

Jos Keinovuopion kohdalla Suomen puolella kulkevan tien suuntaa määrättäessä ei voida, aiheuttamatta haittaa lappalaisille, välttää, että tien kohdalle jää niittyjä, joilta tehdään heinää, niin tulee Ruotsin valtion suorittaa se kustannus, jonka Suomen

komma att få vidkännas för skälig uppgörelse med ängarnas innehavare beträffande skada, som genom lapparnas flyttning kan förorsakas å desamma.

9 §.

Då renarnas genomflyttning för siggår, skola den bofasta befolkningen tillhöriga hundar i trakten hållas bundna.

10 §.

Använder svensk lapp vid flyttning, som i 1 § omförmäles, annan väg över finskt område än där medges eller begagnar han tillåten väg under annan eller längre tid än vad ovan i 1 och 5 §§ stadgas eller utan att hava lämnat i 4 § föreskriven underrättelse om genomflyttningen, skola med avseende å hans hjord tillämpas de bestämmelser, som gälla beträffande renar från det ena landet, vilka olovligen inkommit på det andra landets område.

Lapp, som bryter mot de i 7 § meddelade bestämmelser rörande avverkning, samt den, som bryter mot bestämmelsen i 9 §, skall, där icke enligt allmän strafflag högre straff skall ådömas, straffas med böter och ersätte skadan.

Ersättning, som lapp må förpliktas utgiva för skadegörelse å skog å genomflyttningsväg, så ock böter, som genom laga kraft ägande beslut ådömts för förseelse mot nämnda bestämmelser rörande avverkning, skola genom svenska landshövdingens föranstaltande förskotteras av svenska allmänna medel. Ersättningen skall sedermera återkrävas av lappen; och

valtio voi joutua maksamaan niittyjen omistajalle kohtuullisena hyvityksenä vahingosta, mikä lappalaisien muutoista voi niityille aiheutua.

9 §.

Porojen muuton tapahtuessa on seudulla asuvan väestön koirat pidettävä kiinni.

10 §.

Jos Ruotsin lappalainen käyttää muutossa, josta 1 §:ssä mainitaan, muuta tietä Suomen alueella kuin siinä myönnetään tai jos hän käyttää luvallista tietä muuna tai pitempänä aikana kuin mitä edellä 1 ja 5 §§:ssä säädetään taikka toimittamatta 4 §:ssä määrättyä ilmoitusta muutosta, on hänen porolaumaansa nähden sovellettava niitä säännöksiä, jotka koskevat toisesta maasta luvattomasti toisen maan alueelle tulleita poroja.

Lappalaista, joka rikkoo 7 §:ssä olevia hakkausta koskevia säännöksiä, sekä sitä, joka rikkoo 9 §:n säännöstä vastaan, on, ell'ei häntä yleisen rikoslain mukaan voida tuomita ankarampaan rangaistukseen, rangaistava sakolla, ja korvatkoon hän vahingon.

Korvaus, jonka lappalainen voidaan velvoittaa maksamaan muutto tiellä olevan metsän vahingoittamisesta, kuin myöskin sakot, jotka lainvoimaisella päätöksellä on tuomittu rikkomuksesta sanottuja hakkausta koskevia säännöksiä vastaan, on ruotsalaisen maaherran toimenpiteestä etukäteen maksettava Ruotsin valtion varoista. Korvaus on sen-

skall bötesstraffet i Sverige verkställas i den ordning, som i allmänhet där gäller för verkställighet av sådant straff.

11 §.

Skall i mål rörande överträdelse av de i 7 § meddelade bestämmelser om avverkning handling delgivas person, som är medborgare i Sverige och där uppehåller sig, skall delgivningen verkställas genom föranstaltande av vederbörande svenska landshövding och äga rum i den ordning, som i Sverige i allmänhet gäller för delgivning.

II KAP.

Angående förfarandet med renar, som olovligen inkomma i det andra riket.

12 §.

Inkomma finska renar å svenskt område eller, i annat fall än i I kap. öförmåles, svenska renar på finskt område, skall vederbörande tjänsteman i det rike, där renarna olovligen uppehålla sig, så snart han erhåller kännedom om förhållandet, därom underrätta den, som i det andra riket är satt att mottaga sådan under rättelse; och varde därvid renarnas uppehållsort samt ungefärliga antal ävensom, där så kan ske, renägarens namn uppgivna.

Underrättelsen skall meddelas genom telegram eller telefon eller, där detta ej låter sig göra, genom bud-

jälkeen perittävä lappalaiselta; ja on sakkorangaistus Ruotsissa täytäntöön pantava siinä järjestyksessä, mikä yleensä on voimassa sellaisen rangaistuksen täytäntöönpanosta.

11 §.

Jos jutussa, joka koskee 7 §:ssä olevien hakkausta koskevien säännösten rikkomista, asiakirja on toimitettava tiedoksi henkilölle, joka on Ruotsin kansalainen ja siellä oleskelee, on tiedoksi anto toimitettava asianomaisen ruotsalaisen maa-herran toimenpiteestä, ja on se tapahtuva siinä järjestyksessä, mikä Ruotsissa yleensä on tiedoksi antamisesta voimassa.

II LUKU.

Menettelystä niiden porojen suhteen, jotka luvattomasti tulevat toiseen valtakuntaan.

12 §.

Jos suomalaisia poroja tulee Ruotsin alueelle tai, muissa kuin I luvussa mainituissa tapauksissa, ruotsalaisia poroja Suomen alueelle, tulee sen valtakunnan asianomaisen virkamiehen, jossa porot luvattomasti oleskelevat, niin pian kuin hän saa asiasta tiedon, ilmoittaa se sille, joka toisessa valtakunnassa on määrätty vastaanottamaan sellaisia ilmoituksia; ja ilmoitettakoon samalla porojen oleskelupaikka sekä likimääräinen luku kuin myöskin, mikäli mahdollista, pronomistajan nimi.

Ilmoitus on toimitettava sähkösanomalla tai puhelimitse tai, ell'ei se ole mahdollista, lähetin kautta

skickning eller brev. Har under rättelse skett genom telefon eller muntligen genom bud, skall snarast skriftlig bekräftelse översändas.

Där så bekvämligen kan ske, bör jämväl renägaren underrättas om förhållandet.

13 §.

Inom vartdera riket skola, till det antal prövas lämpligt, vissa personer förordnas att mottaga sådan under rättelse, som i 12 § avses. Förordnandet skall för varje person innefatta bemyndigande att från visst i förordnandet angivet område i det andra riket mottaga underrättelse, att renar från hans hemland olovligen där uppehålla sig.

Vid valet av sådana personer skall tagas i betraktande, att underrättelse må kunna tillställas dem så bekvämt och skyndsamt, som omständigheterna medgiva. Vederbörande svenska och finska landshövding skola meddela varandra de förordnades namn och adress samt det område förordnande avser.

14 §.

Renarnas ägare är, då han erhåller kännedom om att renarna olovligen uppehålla sig i det andra riket, pliktig att ofördröjligen låta, i enlighet med vad i 15 § föreskrives, avhämta och utdriva dem ur riket till område, där de må vistas.

Vederbörande tjänsteman må taga renarna under bevakning eller utdriva dem. Utdrivnas renarna av tjänsteman i det rike, där renarna

taikka kirjeellä. Jos ilmoitus on toimitettu puhelimitse tai suullisesti lähettä käyttämällä, on kirjallinen vahvistus viipymättä lähetettävä.

Mikäli vaikeudetta voi tapahtua, on asia myöskin poronomistajalle ilmoitettava.

13 §.

Kummassakin valtakunnassa on määrättävä tarpeelliseksi katsottu määrä henkilöitä ottamaan vastaan sellaisen ilmoituksen, jota 12 §:ssä tarkoitetaan. Määräyksen tulee sisältää kullekin henkilölle valtuutus ottaa vastaan määräyksessä ilmoitetulta toisen valtakunnan alueelta ilmoitus, että hänen koti- maastaan olevia poroja oleskelee luvattomasti siellä.

Sellaisia henkilöitä määrättäessä on otettava huomioon, että ilmoitus voidaan heille toimittaa niin helposti ja kiireellisesti kuin olosuhteet sallivat. Asianomaisen ruotsalaisen ja suomalaisen maaherran on toisilleen toimitettava tiedoksi määrättyjen henkilöiden nimet ja osoitteet sekä se alue, mitä määräys tarkoittaa.

14 §.

Porojen omistaja on, saadessaan tiedon siitä, että porot luvattomasti oleskelevat toisessa valtakunnassa, velvollinen viipymättä, sen mukaan kuin 15 §:ssä säädetään, noutamaan ja ajattamaan porot toisesta valtakunnasta sellaiselle alueelle, missä ne saavat oleskella.

Asianomainen virkamies saa ottaa porot vartioitaviksi tai ajaa ne rajan yli. Jos sen valtakunnan virkamies, jossa porot oleskelevat, ajaa ne rajan

uppehålla sig, skola de överlämnas till ägaren eller vederbörande tjänsteman i det andra riket.

15 §.

Skola renar avhämtas eller utdrivas, må medtagas allenast djur, försedda med märken, som begagnas av renägare i det land, dit renarna höra, ävensom omärkta kalvar, som följa honrenar med sådana märken.

Innan bortförandet äger rum, skola de renar, som sålunda böra kvarlämnas, utskiljas från de övriga i närvaro av vederbörande tjänsteman eller renägare i trakten; dock må de främmande renarna strax bortföras, om tjänstemannen eller renägare, som nyss nämnts, förklarar, att bland renarna icke finnas sådana, som böra kvarlämnas.

Därest de främmande renarna äro sammanblandade med renar från trakten och stå under bevakning av därvarande renägare eller deras renvärdare, skola dessa samla djuren och lämna den, som vill avhämta de främmande renarna, tillfälle att utskilja dem han har rätt att bortföra.

16 §.

För renarnas uppehåll å otillåtet område skall erläggas en betesavgift för varje ren, kalvar under ett års ålder ej inbegripna. Denna avgift utgör 0.1 svensk guldkrona eller 0.14 finsk guldmark för varje dag av uppehållet.

Finnes att renarnas bortdrivande blivit utan ägarens vållande uppe-

yli, on ne luovutettava omistajalle tai asianomaiselle toisen valtakunnan virkamiehelle.

15 §.

Jos porot noudetaan taikka ajetaan rajan yli, otettakoon mukaan ainoastaan sellaisilla merkeillä varustetut eläimet, joita poronomistajat käyttävät siinä maassa, mistä porot ovat, samoin kuin merkitsemättömät vasat, jotka seuraavat sellaisilla merkeillä varustettuja naarasporoja.

Ennenkuin poisvieminen tapahtuu, on ne porot, jotka on jätettävä viemättä, erotettava toisista asianomaisen virkamiehen tai siltä seudulta olevan poronomistajan läsnäollessa; kuitenkin voidaan vieraat porot heti viedä rajan yli, jos virkamies tai poronomistaja, joka edellä mainittiin, ilmoittaa, että porojen joukossa ei ole sellaisia, jotka ovat jätettävät viemättä.

Jos vieraat porot ovat sekaantuneet paikallisten porojen kanssa ja ovat paikkakunnan poronomistajain taikka heidän paimentensa vartioiden alaisina, tulee näiden koota eläimet ja antaa sille, joka tahtoo noutaa vieraat porot, tilaisuus erottaa ne porot, jotka hänellä on oikeus viedä.

16 §.

Porojen oleskelusta luvattomalla alueella on suoritettava laidunmaksu jokaiselta porolta, lukuunottamatta alle vuoden vanhoja vassoja. Tämä maksu on 0.1 Ruotsin kultakruunua tai 0.14 Suomen kultamarkkaa jokaiselta oleskelupäivältä.

Jos havaitaan, että porojen nou-taminen on ilman omistajan syytä

hållet, skall vid avgiftens beräknande tagas sådan hänsyn till förhållandet, som finnes skälig.

Är uppenbart att renägaren avsiktligt låtit sina renar beta i det andra riket å otillåtet område, kan betesavgiften fastställas intill det dubbla beloppet; dock skall i sådant fall renägaren beredas tillfälle att yttra sig i ärendet.

17 §.

Förutom betesavgift, som i 16 § är nämnd, skall gäldas ersättning för de av renarnas olovliga uppehåll föranledda utgifter, såsom för meddelande av underrättelse enligt 12 § samt för arbete med samlande, bevakning, utskiljande och bortdrivande av renarna.

18 §.

Har meddelande enligt 12 § avlåtit, och uppehålla sig de renar, som meddelandet avser, ännu tio dagar därefter å otillåtet område, utan att någon infunnit sig för att bortföra dem, skall ett belopp motsvarande 10 procent av renarnas medelvärde, kalvar under ett års ålder ej inberäknas, anses förbrutet.

Sådan påföljd skall ock tillämpas, där någon inställt sig för renarnas bortförande, men de likväl finnas kvar ännu efter det femton dagar förflutit från det meddelande enligt 12 § avsänts samt väderleksförhållanden, rovdjur, renägares eller renvårdares försummelse att efterkomma åliggande enligt 15 § sista stycket eller andra omständigheter icke ut-

vii västynyt, on maksua määrättäessä siihen kiinnitettävä huomiota sikäli kuin havaitaan kohtuulliseksi.

Jos on ilmeistä, että poronomistaja tahallisesti on laiduntanut porojaan toisessa valtakunnassa luvottomalla alueella, voidaan laidunmaksu koroittaa kaksinkertaiseen määrään saakka; kuitenkin on sellaisessa tapauksessa poronomistajalle varattava tilaisuus tulla kuulluksi asiassa.

17 §.

Paitsi laidunmaksua, joka on mainittu 16 §:ssä, on suoritettava korvaus porojen luvottomasta oleskelusta aiheutuneista kustannuksista, kuten ilmoituksen toimittamisesta 12 §:n mukaan sekä siitä työstä, mikä aiheutuu porojen kokoomisesta, vartioimisesta, erottamisesta ja rajan yli ajamisesta.

18 §.

Jos ilmoitus on 12 §:n mukaan toimitettu, ja jos porot, joita ilmoitus tarkoittaa, vielä kymmenen päivää senjälkeen oleskelevat luvottomalla alueella, kenenkään saapumatta niitä noutamaan, on katsottava menetetyksi summa, joka vastaa kymmentä prosenttia porojen keskimääräisestä arvosta, tähän luke-
matta alle vuoden vanhoja vassoja.

Sama seuraamus on myöskin, jos joku on saapunut poroja noutamaan, mutta ne kuitenkin ovat viemättä vielä senjälkeen kuin 15 päivää on kulunut 12 §:n mukaan lähetetystä ilmoituksesta eivätkä sääsuhteet, petoeläimet tai se seikka, että poronomistaja tai poropaimen on jättänyt täyttämättä 15 §:n viimeisessä kappaleessa säädettyä velvollisuuttaan,

gjort tvingande hinder mot bortförandet.

Medelvärdet för ren fastställes för varje kalenderår i samråd av vederbörande svenska och finska landshövdingar före utgången av föregående år på grundval av de renpris, som varit gällande under förra hälften av december månad sagda år.

19 §.

Har underrättelse, som i 12 § sägs, mottagits av annan för mottagande av sådan underrättelse förordnad person än lappfogde eller länsman, skall meddelande om underrättelsen tillställas denne.

Över förrättning, som föranledes av renars uppehåll i det andra riket, skall av vederbörande tjänsteman upprättas protokoll, vari intages upplysning rörande renarnas antal och märken ävensom eget utlåtande i saken av tjänstemannen.

Protokollet samt yttrande i ärendet av vederbörande lappfogde i Sverige eller länsman i Finland, därest de icke själva handlagt förrättningen, skola jämte alla uppgifter och verifikationer översändas till vederbörande landshövding.

20 §.

Landshövdingen har att med ledning av tillgängliga upplysningar fastställa den avgift och ersättning, som böra utgå enligt 16 och 17 §§, samt det belopp, som enligt 18 § skall anses förbrutet.

21 §.

Innan landshövdingen på grund av 20 § fattar beslut, skall han så

tai muut seikat ole olleet pakoittavana esteenä niiden viemiselle.

Poron keskimääräisen arvon määrittävät kutakin kalenterivuotta varten yhteistoimin asianomainen Ruotsin ja Suomen maaherra ennen edellisen vuoden loppua niiden poronhintojen perusteella, jotka ovat vallinneet sanotun vuoden joulukuun ensimmäisellä puoliskolla.

19 §.

Jos ilmoituksen, josta 12 §:ssä mainitaan, on vastaanottanut muu sellaisen ilmoituksen vastaanottamiseen määrätty henkilö kuin nimismies tai lapinvouti, on tieto ilmoituksesta tälle toimitettava.

Toimituksesta, joka johtuu porojen oleskelusta toisessa valtakunnassa, tulee asianomaisen virkamiehen laatia pöytäkirja, johon otetaan tiedot porojen lukumäärästä ja merkeistä samoin kuin virkamiehen oma lausunto asiasta.

Pöytäkirja sekä asianomaisen ruotsalaisen lapinvoudin tai suomalaisen nimismiehen lausunto asiasta, mikäli he eivät itse ole asiaa käsitelleet, on kaikkien tietojen ja todisteiden keralla lähetettävä asianomaiselle maaherralle.

20 §.

Maaherran on saatavissa olevien tietojen nojalla vahvistettava maksu ja korvaus, jotka ovat suoritettavat 16 ja 17 §§:n mukaan, sekä se määrä, joka 18 §:n mukaan on katsottava menetetyksi.

21 §.

Ennenkuin maaherra 20 §:n nojalla tekee päätöksen, tulee hänen

vitt möjligt utreda vem renarna tillhöra.

Beslut skall dock, utan angivande av namn å renägarna, endast innehålla förpliktande för »vederbörande renägare» att erlægga det fastställda beloppet.

22 §.

Skada, som under renarnas uppehåll i det andra riket vållas av renarna eller av dem åtföljande vårdare, skall ock ersättas.

23 §.

Ersättning för utgifter, som omförmälas i 17 §, eller för sådan skada av renar, som avses i 22 §, må ej utgå, så framt ej meddelande rörande renarnas uppehåll i det främmande riket avlåtits efter ty i 12 § sägs. Har meddelande ej lämnats, har den, som vill fordra ersättning, som nyss nämnts, att så snart ske kan om renarnas uppehåll göra anmälan hos vederbörande tjänsteman i hemlandet för överbringande av underrättelse i föreskriven ordning till tjänsteman i det andra riket, vid äventyr att i annat fall gå sin rätt till ersättning förlustig.

24 §.

Vill någon för skada, som av renar vållats i Sverige, fordra ersättning enligt 22 §, skall han härom göra anmälan hos landsfiskalen i orten. Denne har att i förening med två nämndemän, som av honom utses, besiktiga den uppgivna skadan. Den finska länsmannen äger att själv eller genom ombud tillstädeskomma vid

mikäli mahdollista ottaa selville, kenelle porot kuuluvat.

Päätöksen tulee kuitenkin, poronomistajain nimiä mainitsematta, ainoastaan sisältää velvoitus »asianomaisille poronomistajille» suorittaa vahvistettu määrä.

22 §.

Vahinko, jonka porot tai niiden paimenet porojen oleskellessa toisessa valtakunnassa aiheuttavat, on myöskin korvattava.

23 §.

Korvausta kustannuksista, jotka mainitaan 17 §:ssä, tai sellaisesta porojen aiheuttamasta vahingosta, jota tarkoitetaan 22 §:ssä, ei tarvitse suorittaa, ell'ei ilmoitusta porojen oleskelusta vieraassa valtakunnassa ole 12 §:n mukaisesti tehty. Jos ilmoitusta ei ole tehty, on sen, joka tahtoo vaatia edellä mainitun korvausta, niin pian kuin mahdollista annettava tieto porojen oleskelusta asianomaiselle kotimaiselle virkamiehelle ilmoituksen tekemistä varten määrättyssä järjestyksessä toisen valtakunnan virkamiehelle, uhalla, että hän muutoin menettää oikeutensa korvauksen saantiin.

24 §.

Jos joku tahtoo vahingosta, jonka porot ovat aiheuttaneet Ruotsissa, vaatia korvausta 22 §:n mukaan, tulee hänen siitä ilmoittaa paikalliselle maaviskaalille. Tämän on kahden lautamiehen kanssa, jotka hän valitsee, toimitettava ilmoitetun vahingon katselmus. Suomalaisella nimismiehellä on oikeus joko itse

förrättningen och föra talan för vederbörande renägare, med rätt jämväl att därvid ingå förlikning. Anmäler sig renägare såsom sakägare, må han själv utföra sin talan. Landsfiskalen underrättar i god tid, om möjligt genom telegram eller telefon, länsmannen om tid och plats för förrättningen. Kan det antagas, att uppgiven skada helt eller delvis förorsakats av svenska renar, skall jämväl vederbörande svenska ordningsman inkallas.

Landsfiskalen och nämndemännen hava att uppskatta skadan; och skola de till protokollet på heder och samvete avgiva förklaring, att uppskattningen skett efter bästa förstånd och övertygelse.

Finna de, att såväl svenska som finska renar medverkat till skadan, skola de, med uttalande härom, värdera allenast den skada, som kan anses vållad av de finska renarna.

Är ej länsmannen eller annan, som han satt i sitt ställe, tillstädes vid förrättningen, skall avskrift av protokollet ofördröjligen genom landsfiskalens föranstaltande tillställas honom.

Är målsäganden eller länsmannen eller renägare, som fört talan vid förrättningen, missnöjd med denna, stånde honom fritt att sist å nittionde dagen från förrättningen anhängigöra saken vid domstol.

tai asiamiehen kautta olla toimituksessa saapuvilla ja käyttää asianomaisen poronomistajan puhevaltaa, ja on hän myöskin oikeutettu siinä tekemään sovinnon. Jos poronomistaja ilmoittautuu asianomistajaksi, käyttäköön hän itse puhevaltaansa. Maaviskaali ilmoittaakoon hyvissä ajoin, jos mahdollista sähkösanomalla tai puhelimitse, nimismiehelle toimituksen ajan ja paikan. Jos voidaan otaksua, että ilmoitettu vahinko kokonaan taikka osaksi on ruotsalaisten porojen aiheuttama, on myöskin asianomainen ruotsalainen järjestysmies kutsuttava.

Maaviskaalin ja lautamiesten on arvioitava vahinko; ja on heidän kunnian ja omantunnon kautta pöytäkirjaan lausuttava, että arviointi on tapahtunut parhaan ymmärryksen ja vakaumuksen mukaan.

Jos he havaitsevat, että sekä suomalaiset että ruotsalaiset porot ovat osaltaan vaikuttaneet vahinkoon, tulee heidän, lausunnossaan toteamalla tämän, arvioida ainoastaan se vahinko, joka voidaan katsoa suomalaisten porojen aiheuttamaksi.

Jos nimismies taikka muu, jonka hän on asettanut sijaansa, ei ole saapuvilla toimituksessa, on jäljennös pöytäkirjasta viipymättä maaviskaalin toimesta hänelle lähetettävä.

Jos asianomistaja tai nimismies tai poronomistaja, joka on käyttänyt puhevaltaa toimituksessa, on siihen tyytymätön, olkoon hänellä valta viimeistään yhdeksäntenäkymmentenä päivänä toimituksesta panna asia vireille tuomioistuimessa.

Landsfiskalen och nämndemännen njute ersättning enligt gällande rese-reglemente. Ersättningen skall, i händelse skada anses vållad av finska renar, gäldas på samma sätt som bestämts angående skadeersättning, men eljest betalas av målsäganden.

25 §.

Beträffande behandling av frågor om ersättning enligt 22 § för skada, som av svenska renar vållats i Finland, skola, med iakttagande av vad i denna § och 26 § stadgas, gälla de bestämmelser, som i allmänhet skola där tillämpas i mål rörande ersättning för skadegörelse genom ren.

Den svenska lappfogden skall äga att själv eller genom ombud tillstädeskomma vid förrättning, som för nu ifrågavarande ändamål hålles, och föra talan för vederbörande renägare, med rätt jämväl att därvid ingå förlikning. Anmäler sig renägare såsom sakägare, må han själv utföra sin talan. Länsmannen under rättar i god tid, om möjligt genom telegram eller telefon, lappfogden om tid och plats för förrättningen.

Är ej lappfogden eller annan, som han satt i sitt ställe, tillstädes vid förrättningen, skall avskrift av protokoll ofördröjligen genom länsmannens föranstaltande tillställas honom.

Maaviskaali ja lautamiehet saavat korvausta voimassa olevan matkustussäännön mukaan. Korvaus on, siinä tapauksessa, että vahinko katsotaan suomalaisten porojen aiheuttamaksi, suoritettava samalla tavoin kuin on säädetty vahingonkorvauksesta, mutta muussa tapauksessa maksaa sen asianomistaja.

25 §.

Sellaisten kysymysten käsittelyyn nähden, jotka koskevat 22 §:n mukaan suoritettavaa korvausta vahingosta, jonka ruotsalaiset porot ovat Suomessa aiheuttaneet, ovat voimassa, huomioonottaen mitä tässä ja 26 §:ssä säädetään, ne säännökset, joita porojen aiheuttaman vahingon korvausta koskevissa jutuissa Suomessa yleensä noudatetaan.

Ruotsalaisella lapinvoudilla on oikeus joko itse taikka asiamiehen kautta olla saapuvilla toimituksessa, joka nyt kysymyksessäolevassa tarkoituksessa pidetään, ja käyttää asianomaisen poronmistajan puhevaltaa, ja on hän myöskin oikeutettu siinä tekemään sovinnon. Jos poronmistaja ilmoittautuu asianomistajaksi, käyttäköön hän itsepuhevaltaansa. Nimismies ilmoittaa hyvissä ajoin, mikäli mahdollista sähkösanomalla tai puhelimitse, lapinvoudille toimituksen ajasta ja paikasta.

Ell'ei lapinvouti tai muu, jonka hän on asettanut sijaansa, ole saapuvilla toimituksessa, on pöytäkirjan jäljennös viipymättä nimismiehen toimesta hänelle lähetettävä.

26 §.

Vid förrättning enligt 24 och 25 §§ skall inhämtas och i protokollet över förrättningen intagas upplysning rörande de omständigheter, som kunna inverka på ersättningsfrågan, såsom tiden och sättet för skadans uppkomst, dess omfattning, platsens belägenhet och beskaffenhet samt sannolika antalet av de renar, som vållat skadan.

Vid skadans värderande skall tagas i betraktande markens beskaffenhet och fruktbarhet samt huruvida hemdjur medverkat till skadan.

Vid förrättningen skall såvitt möjligt utredas vem som är ägare till de renar, vilka förorsakat skadan.

Beslut, varigenom skadeersättning tillerkännes målsäganden, skall, utan angivande av namn å viss renägare, innehålla förpliktigande för »vederbörande finska renägare» eller »vederbörande svenska renägare» att ersätta skadan.

27 §.

Varda renar avhämtade utan iakttagande av vad i 15 § är sagt, kan vederbörande landshövding efter inhämtande av upplysningar bestämma en särskild avgift till belopp från 25—300 svenska guldkronor eller 35—420 finska guldmark; dock må sådant ej ifrågakomma med mindre någon anledning föreligger till antagande, att i den bortförda hjorden funnits renar från det främmande riket.

26 §.

Toimituksessa, joka pidetään 24 ja 25 §§:n mukaan, on hankittava ja toimituspöytäkirjaan merkittävä tiedot niistä seikoista, jotka voivat vaikuttaa korvauskysymykseen, kuten siitä, miten ja milloin vahinko on syntynyt, sen laajuudesta, paikan asemasta ja laadusta sekä niiden porojen todennäköisestä luvusta, jotka ovat aiheuttaneet vahingon.

Vahingon arvioimisessa on otettava huomioon maan laatu ja hedelmällisyys sekä ovatko kotieläimet osaltaan vaikuttaneet vahinkoon.

Toimituksessa on, mikäli mahdollista, selvitettävä, kuka on niiden porojen omistaja, jotka ovat vahingon aiheuttaneet.

Päätöksen, jolla vahingonkorvaus määrätään asianomistajalle, tulee, ilmoittamatta määrätyn poronomistajan nimeä, sisältää velvoitus »asianomaisille ruotsalaisille poronomistajille» tai »asianomaisille suomalaisille poronomistajille» korvata vahinko.

27 §.

Jos poroja noudetaan huomioonottamatta mitä 15 §:ssä on sanottu, voi asianomainen maaherra, hankittuaan selvityksen asiasta, määrätä erityisen maksun, suuruudeltaan 25—300 Ruotsin kultakruunua tai 35—420 Suomen kultamarkkaa; älköön kuitenkaan sellaista määrätäkö, ell'ei ole jotakin aihetta otaksua, että poisviedyssä porolaumassa on ollut vieraasta valtakunnasta olevia poroja.

28 §.

I händelse belopp, som jämlikt 20, 26 och 27 §§ fastställts att betalas i anledning av finska renars oovliga uppehåll i Sverige, icke omedelbart erlægges till vederbörande tjänsteman eller målsägande, skall den svenska landshövdingen till den finska landshövdingen översända beslut rörande beloppet med tillhörande uppgifter och verifikationer, och skall genom den finska landshövdingens föranstaltande beloppet utbetalas av finska allmänna medel.

Vad sålunda är stadgat äge motsvarande tillämpning, där belopp, som skall betalas i anledning av svenska renars oovliga uppehåll i Finland, icke omedelbart erlægges till vederbörande tjänsteman eller målsägande.

Belopp, som sålunda utbetalts, skall återkrävas hos renägaren, så framt icke i något fall vederbörande landshövding finner med billighet överensstämman, att utgiften helt eller delvis stannar å statskassan.

29 §.

När i detta kap. talas om »vederbörande tjänstemän», förstås därmed vederbörande lappfogde i Sverige och länsman i Finland samt de personer, som mottagit förordnande, varom i 13 § förmäles.

28 §.

Jos sitä rahamäärää, joka 20, 26 ja 27 §§:n mukaan on vahvistettu maksettavaksi suomalaisten porojen luvattoman oleskelun johdosta Ruotsissa, ei viipymättä suoriteta asianomaiselle virkamiehelle tai asianomistajalle, tulee Ruotsin maaherran lähettää Suomen maaherralle sanottua määrää koskeva päätös siihen kuuluvine selvityksineen ja todisteineen, ja on rahamäärä suomalaisen maaherran toimesta suoritettava Suomen valtion varoista.

Mitä tässä on säädetty, noudatetakaan vastaavasti, jos rahamäärää, joka on maksettava ruotsalaisten porojen luvattoman Suomessa oleskelun johdosta, ei viipymättä suoriteta asianomaiselle virkamiehelle tai asianomistajalle.

Rahamäärä, joka siten on suoritettu, on perittävä poronomistajalta, mikäli asianomainen maaherra jossakin tapauksessa ei havaitse kohtuulliseksi, että meno kokonaan tai osaksi jää valtion vahingoksi.

29 §.

Kuntässä luvussa puhutaan »asianomaisesta virkamiehestä», käsitetään sillä asianomaista lapinvoutia Ruotsissa ja nimismiestä Suomessa sekä niitä henkilöitä, jotka ovat saaneet määräyksen, mistä 13 §:ssä mainitaan.

III KAP.

Konventionens giltighetstid.

30 §.

Denna konvention, som är uppgjord på svenka och finska språken, varvid båda texterna äga lika vitsord, skall ratificeras av Hans Maj:t Konungen av Sverige, under förutsättning av svenska riksdagens bifall, och av Republiken Finlands President, under förutsättning av Finlands riksdags bifall; och skall konventionen träda i kraft tio dagar efter utväxlingen av ratifikationerna samt gälla intill dess två år förflutit från det densamma blivit av någondera parten uppsagd.

Utfärdat i Helsingfors, i två exemplar, den 9 maj 1925.

Arvid Richert.
(L. S.)

K. G. Idman.
(L. S.)

Slutprotokoll.

I samband med undertecknandet denna dag av konventionen angående renar i gränsområdena hava undertecknade ombud överenskommit om följande förutsättningar för konventionen:

1. De befattningshavare, vilka skola hava att tillämpa ifrågavarande konventions bestämmelser, ävensom gränsbefolkningen skola äga att för meddelande och mottagande av anmälningar och delgivanden, som enligt konventionen förekomma, mot

III LUKU.

Sopimuksen voimassaoloaika.

30 §.

Hänen Majesteettinsa Ruotsin Kuninkaan, edellyttäen että Ruotsin Eduskunta siihen suostuu, sekä Suomen Tasavallan Presidentin, edellyttäen että Suomen Eduskunta siihen suostuu, on ratifioitava tämä sopimus, joka on tehty ruotsin ja suomen kielillä, jolloin molemmat tekstit ovat todistusvoimaisia, ja tulee voimaan kymmenen päivän kuluttua siitä kuin ratifioimisasiakirjat on vaihdettu sekä pysyy voimassa kunnes kaksi vuotta on kulunut siitä, kun jompikumpi sopimuspuoli on sen irtisanonut.

Tehty Helsingissä, kahtena kapaleena, toukokuun 9 päivänä 1925.

Arvid Richert.
(L. S.)

K. G. Idman.
(L. S.)

Päätöspöytäkirja.

Allekirjoittaessaan tänään raja-seuduilla olevia poroja koskevan sopimuksen ovat allekirjoittaneet valtuutetut sopineet seuraavista tämän sopimuksen edellytyksistä.

1) Niiden viranomaisten, joiden on sovellettava kysymyksessä olevan sopimuksen määräyksiä, samoin kuin rajaseutuväestönkin tulee saada sopimuksen mukaan esiintyvien ilmoitusten ja tiedonantojen lähettämistä ja vastaanottamista

gällande taxor begagna sig av i gränstrakterna förefintliga post-, telefon- och telegraflinjer och andra dylika trafikmedel; skolandet från svensk sida verkställas utredning och vidtagas åtgärder för sammanknytande på lämplig plats invid gränsen av de finska och svenska telefonlinjer, som framgå i förevarande gränstrakter.

2. Rätt tillförsäkras gränsbefolkningen i Enontekis socken att med egna renar eller hästar färdas fram till järnvägslinjen Boden—Riksgränsen för att avsätta egna produkter och verkställa inköp av sina förnödenheter, därvid nämnda produkter tullfritt må införas till Sverige. Den, som vill begagna sig av rättighet att till Sverige, såsom ovan nämnts, införa varor, skall för polismyndigheten i Sverige förete av länsmannen i Enontekis distrikt utfärdat intyg angående mängd och beskaffenhet av de för varje gång medförda varorna och dessas produktionsort. Såsom legitimationshandling för uppehållet i Sverige skall vara tillfyllest att av honom företes av nämnde länsman utfärdat pass; och må ej påfordras visering å passet av svensk myndighet. I samma utsträckning, som tillkommer landets egna undersåtar, må han begagna sig av bete till föda åt vid färden använda kör- och dragrenar.

Motsvarande rättigheter tillkomma under ovannämnda förutsättning befolkningen i Karesuando socken med avseende å försäljning och inköp av varor inom Enontekis socken.

varten nyttää, voimassa olevat maksut suorittamalla, rajaseuduilla olevia posti-, puhelin- ja lennätinlinjoja ja muita sellaisia liikennevälineitä; ja on Ruotsin puolelta pantava toimeen tutkimus ja ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta kysymyksessä olevilla rajaseuduilla kulkevat ruotsalaiset ja suomalaiset puhelinlinjat yhdistettäisiin toisiinsa sopivalla paikalla rajan luona.

2) Enontekiön pitäjän rajaseutu- väestölle taataan oikeus kulkea omilla poroillaan tai hevosillaan Boden—Riksgränsen rautatielle myydäkseen omia tuotteitaan ja ostaakseen tarvikkeitaan, jolloin sanottuja tuotteita saadaan tullitta viedä Ruotsiin. Sen, joka tahtoo käyttää hyväkseen oikeutta viedä Ruotsiin tavaroita, kuten edellä on sanottu, on esitettävä ruotsalaiselle poliisiviranomaiselle Enontekiön piirin nimismiehen antama todistus kullakin kerralla kuljetettujen tavaroiden määrästä ja laadusta sekä niiden valmistuspaikasta. Legitimatiosasiakirjaksi Ruotsissa oloa varten riittää, että hän esittää sanotun nimismiehen antaman passin; älköönkä passiin vaadittako ruotsalaisen viranomaisen leimausta. Yhtä laajasti, kuin mitä maan omille alamaisille on sallittu, saa hän käyttää hyväkseen laidunta matkalla käytettyjen ajo- ja veto- porojen ravinnoksi

Edellämäinitulla edellytyksellä on Karesuannon pitäjän väestöllä oleva vastaavat oikeudet myydä ja ostaa tavaroita Enontekiön pitäjässä.

Till fastställande härav hava under-
tecknade ombud upprättat detta slut-
protokoll, vilket skall anses utgöra
en integrerande del av konventionen.

Utfärdat i Helsingfors, i två exem-
plar, den 9 maj 1925.

Arvid Richert.
(L. S.)

K. G. Idman.
(L. S.)

Tämän vakuudeksi ovat allekir-
joittaneet valtuutetut laatineet
tämän päätöspöytäkirjan, jonka on
katsottava muodostavan oleellisen
osan sopimuksesta.

Tehty Helsingissä, kahtena kap-
paleena, toukokuun 9 päivänä 1925.

Arvid Richert.
(L. S.)

K. G. Idman.
(L. S.)

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30 april 1925.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON,
HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för kommunikations- och handelsdepartementen ävensom tillförordnade chefen för finansdepartementet:

Sedan från svensk sida väckts förslag om upptagande av förhandlingar mellan Sverige och Finland angående dels medgivande av rätt för vissa svenska lappar att vid sina årliga flyttningar med renar till Norge passera finskt område och dels förfarandet med renar, som från Finland inkomme i Sverige eller från Sverige annorledes än under nämnda flyttningar inkomme i Finland, har sistnämnda lands regering inbjudit till en konferens i ämnet. Emellan å ömse sidor utsedda delegerade har därefter en dylik konferens ägt rum i Helsingfors under tiden 28 januari—20 februari 1925, därvid såsom ombud för Sverige deltagit svenske ministern i Helsingfors G. H. Elmquist och expeditionschefen i jordbruksdepartementet L. Berglöf, varjämte lappfogden i Norrbottens norra distrikt J. O. Holm i egenskap av sakkunnig å svensk sida biträdd vid förhandlingarna.

Såsom resultat av dessa föreligger ett förslag till konvention mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena, varom de delegerade under vissa förutsättningar enats, ävensom motivering till samma förslag.

Konventionsförslaget, som är avfattat såväl å svenska som finska språket, upptager två särskilda avdelningar, av vilka den ena innehåller bestämmelser angående medgivande i visst fall för svenska lappar att med renar flytta över finskt område samt den andra avhandlar förfarandet med renar, som olovligen inkomma i det andra riket. *Förslaget till konvention.*

I motiveringen till förslaget framhålles till en början, att i gränstrakterna mellan Sverige och Finland, alltifrån Kilpisjärvi till socknarna vid Bottniska viken, bedrives renskötsel i avsevärd utsträckning. Sedan ur gammal tid hade i de övre områdena vid gränsen de nomadiserande lapparna fört sina renhjordar på bete. Längre ned, där bebyggelsen vidtog, sökte de bofasta stöd för sin utkomst i renskötseln.

De nomadiserande lapparna på svenska sidan gränsen utnyttjade sommartid dem traktatsenligt medgivna renbetesmarker i Troms fylke i Norge. En del av dessa lappar vore nödgade att för att framkomma till nämnda

marker flytta över finskt område. För reglerande av dessa genomflyttningar och de olägenheter, som uppkommit därigenom att vid renskötselns utövande i gränstrakterna renar från det ena landet kommit in på det andra landets område, funnes icke bestämmelser i vidare mån än att genom en i Finland den 20 juni 1888 utfärdad kungörelse svenska renägare förbjudits att med renar inkomma från Sverige. Svenska renägare hade dock tillsvidare tillåtits att å två närmare angivna vägar under två månader på våren och två månader på hösten färdas från Sverige till Norge och därifrån tillbaka tvärs över det område i nordligaste Finland, som mot väster sköte in mellan Sverige och Norge. Bröte renägare emot de för sagda genomflyttning givna föreskrifter eller inkomme hans renar å annat område av finska lappmarken eller anträffades svensk renhjord utan vårdare, skulle gälla samma bestämmelser som enligt kejsarligt brev den 11 april 1853 tillämpats beträffande norska renhjordar, som inkommit över gränsen mellan Finland och Norge, och vilka bestämmelser medgäve rätt att lägga beslag i viss utsträckning å dylika hjordar.

Särskilda bestämmelser rörande förfarandet med finska renar, som överskred gränsen mot Sverige, hade däremot icke meddelats.

Med hänsyn till inträffade förändringar i de svenska renskötsel förhållandena hade ovannämnda för de svenska lapparna upplåtna vägar över finskt område icke under senare tider av dem använts och vore de även framdeles för dem obehöfliga. Däremot passerade svenska lappar på sina flyttningar till Norge alltjämt, ehuru å annan plats och allenast å en sydvästlig utgrening, berörda mellan svenska och norska gränserna från Finland inskjutande område. Det hade från svensk sida syntts vara av största vikt, att möjlighet till denna å gammal sedvana grundade genomflyttning hölles öppen för lapparna. Jämväl hade syntts önskvärt och i båda ländernas intresse påkallat att erhålla gemensamma regler rörande förfarandet med renar, som från Sverige annorledes än under genomflyttning inkomme i Finland samt från Finland inkomme i Sverige.

De delegerade övergå därefter särskilt till frågan om medgivande i visst fall för svenska lappar att med renar flytta över finskt område, och anföres härom följande:

Förslaget i denna del byggde på lapparnas flyttningar till Norge, sådana de för närvarande och sedan gammalt försigginge. Av ålder hade de svenska lapparnas renskötsel i dessa trakter bedrivits efter en ordning, vilken i korta drag kunde så beskrivas, att lapparna under hösten, vintern och våren söka bete för sina renar på svensk sida, där renarnas föda då i huvudsak utgöres av lav, varefter de draga sig över till Norge för att under sommarmånaderna för sina djur begagna sig av därvarande gräs-beten. Enär sådana beten i stort sett saknas i dessa trakter i Sverige, vore denna betesordning en nödvändig följd av förhållandena; och enligt mellan Sverige och Norge gällande överenskommelser hade lapparna tillförsäkrats rättighet, reglerad senast genom en konvention av den 5 februari 1919, att jämväl framdeles för renbetning dit inflytta. En del av

lapparna plägade i Norge besöka trakter, belägna rakt norr om Sveriges nordligaste område. För en del av dessa lappar skulle det vara förenat med synnerliga svarigheter att från Sverige nå de norska betesområdena, därest flyttningen över finskt område skulle vara dem förbjuden, och för andra lappar skulle ett dylikt förbud vid många tillfällen innebära betydande olägenheter. De av ålder härvid begagnade vägarna ginge över ovanberörda smala landremsa, vilken i sydväst stücke in mellan Sverige och Norge.

De lappar, vilka vore beroende av genomflyttningen, tillhörde samtliga Sveriges nordligaste i gränstrakterna mot Finland flyttande lappby (Könkämä lappby); och kunde icke heller i framtiden förväntas, att andra lappar skulle hava behov av sådan genomflyttning än de, som komme att nyttja sagda lappbys nuvarande svenska betesmarker. Det nu framlagda förslaget, som förutsatte upphävandet av ovannämnda kungörelse av den 20 juni 1888, avsåge att tillförsäkra ifrågavarande lappar rätt att fortfarande få genomflytta det finska området. Det antal renar, som av dem för närvarande medfördes, kunde uppskattas till omkring 1,000, i vilket antal emellertid i framtiden torde vara att emotse stegring. Antalet kunde dock knappast väntas komma att överstiga en maximisiffra av 4,000.

Förslaget upptog en huvudväg jämte biväg ävensom för genomflyttning allenast under våren ytterligare en väg. Dessa vägar, vilkas brukande icke påkallade några som helst åtgärder för planering eller uppröjning, vore framdragna över mark, där — fränsett det bete, renarna tillgodogjorde sig — skador icke, med visst här nedan omnämnt oväsentligare undantag, kunde väntas uppkomma genom flyttningarna. I detta avseende erinrades, att inom den smala landremsa, varom här vore fråga, icke funnes annan bosättning än en fjällstuga vid norra stranden av Kilpisjärvi. Naturförhållandena vore synnerligen karga, belägen såsom denna fjälltrakt till större delen vore ovan björkskogsregionen. Vid den punkt vid svenska gränsen, där den ifrågasatta huvudvägen utginge, vore emellertid enligt vunnnen upplysning belägna några mindre slätterängar, lydande under ett längre ned liggande hemman. Enär törhända icke torde kunna undvikas, att slätteräng fölle inom det område, som av vägen upptoges, hade i förslaget intagits bestämmelser, enligt vilka Sverige förpliktades att bestrida kostnaderna för de åtgärder, som kunde finnas påkallade till undvikande av skadegörelse genom flyttningen. I övrigt torde, såvitt för närvarande kunde bedömas, den trakt, varom här vore fråga, icke ur ekonomisk synpunkt kunna tillgodogöras i vidare mån än att en del finska lappar här sommartid betade sina renar. Några svårigheter av betydelse för denna renskötsel torde näppeligen behöva befaras såsom följd av de svenska lapparnas genomflyttning, så mycket mindre som denna endast i mindre utsträckning skedde å den tid av sommaren, da finska renar uppehölle sig i trakten.

Förslaget upptog i övrigt föreskrifter, avseende att giva närmare regler rörande genomflyttningsrätten och förekomma dess missbrukande. Enligt de bestämmelser, som reglerade de svenska lapparnas renbetesrätt i förevarande norska betesområden, ägde de årligen dit inflytta med visst antal renar den 1 maj och med ytterligare ett antal den 15 juni. Återflyttningen skulle hava skett före utgången av september. Inflyttningen med de renar, som under varje tidsperiod finge införas, kunde ske när som helst under perioden, likasom renar finge föras åter till Sverige under hela betestiden. Då det emellertid å ena sidan icke ansetts nödvändigt, att

genomflyttningsrätt under hela betestiden medgåves de svenska lapparna, och å andra sidan det vore av betydelse för de finska lapparna, att genomflyttningsområdet, under den tid på sommaren då de med sina renar uppehölle sig därstädes, i möjligaste mån lämnades fritt från svenska renar, hade den tid, under vilken de svenska lapparna ägde nyttja vägarna, så bestämts, att juli och augusti månader frigjordes från flyttningar. Tiden, varunder överflyttningen finge ske, utgjorde enligt 1888 års kungörelse fyra månader, men vore enligt förslaget inskränkt till omkring 3 månader. Undantag hade medgivits för s. k. raidflyttning, d. v. s. lapparnas transporter med renar av sina tillhörigheter. Dylika transporter försigginge såväl i samband med hjordens flyttning som oberoende av denna. Med hänsyn till det sätt, varpå raidflyttning skedde, i det drag- och klöverrenarna fördes bundna efter varandra under sträng bevakning, torde, även om flyttningen försigginge under sommartid, olägenhet därav icke vara att befara.

Lapparnas genomflyttningar plägade försiggå på sådant sätt, att renhjorden av lapparna fördes i möjligaste mån samlad, därvid hjorden under bevakning framginge på en jämförelsevis inskränkt front. Den vägbredd, som — bortsett från de fall, då hjorden spriddes eller skingrades på grund av snöstorm, vargars uppträdande eller andra förhållanden, vilka det icke stode i lapparnas makt att förekomma — i allmänhet för flyttningen upptoges, vore sålunda av jämförelsevis mindre vidd, men vid tillfällena, då lapparna behöfde stanna under vägen såsom för vila eller på grund av mörkrets inbrott eller dylika förhållanden, under vilka hjorden mera spridde sig, tarvades, för att överskridanden av tillåtet område ej skulle ske, en avsevärt större bredd å vägen. Även måste hänsyn tagas till sådana fall, då en efterföljande renhjord måste föras förbi en framförvarande, vilket kunde inträffa särskilt då den förut tågande lappen slagit sig ned för att rasta. Av synnerlig vikt för lapparna vore då, att sammanblandning undvekes mellan den vilande hjorden samt den passerande hjorden. För lapparna kunde det innebära ett mycket mödosamt arbete samt en kännbar tidsförlust att skilja och åter bringa ordning i renhjordarna. På grund härav och på det lapparnas rörelsefrihet icke måtte i allt för hög grad inskränkas, hade renväg ansetts böra upptagas någorlunda vid. Emellertid torde terrängförhållandena å vissa sträckningar omöjliggöra utnyttjandet av en väg av den föreslagna bredden av 3 kilometer. Detta vore fallet i trånga bergspass, där de tillstötande fjällen nödvändiggjorde hjordens framförande på smalare front samt utgjorde hinder för vägens utmärkande och rösläggande till nämnda bredd. Till jämförelse kunde nämnas, att den ena av de två vägar, som vore medgivna enligt 1888 års kungörelse, hade en bredd av 4 verst eller ungefär 4 kilometer och den andra en bredd av 2 verst.

Vid beräkning av den tid, varunder lapparna skulle äga att för genomflyttning uppehålla sig å finskt område, hade delegerade såsom huvudregel utgått från att flyttningen skulle försiggå jämnt utan onödiga uppehåll. Med hänsyn till de svårigheter av olika slag, vilka kunde vara ägnade att under normala förhållanden försena färden, hade tiden ansetts böra bestämmas till tre dygn. För lapparna särskilt besvärlig och tidsödande vore flyttningen med de under året födda kalvarna, enär dessas svaga krafter icke medgäve längre dagsmarscher. Emellertid hade, på motsvarande sätt som föreslagits beträffande lapparnas skyldighet att hålla sina hjordar inom den utstakade väglinjen, medgivits undantag för det fall

att särskilt tvingande omständigheter hindrade lapparna att fullfölja genomflyttningen på föreskriven tid. Genomflyttningstiden enligt ovannämnda kungörelse vore beträffande den ena vägen 5 dagar och beträffande den andra 7 dagar. Dessa vägar vore dock något längre än de nu föreslagna.

Slutligen hade, i stället för den gottgörelse av 4 penni för ren, som tidigare utgått vid genomfartsrättens begagnande, föreslagits ett årligt fixt belopp, vilket upptagits till 500 svenska guldkronor eller 700 finska guldmärk.

Vidkommande förslaget andra del, avseende förfarandet med renar, vilka från det ena riket olovligen inkomme på det andra rikets område, anföres i motiveringen:

Antalet renar på finska sidan av gränsen vore visserligen nu betydligt lägre än vad det förut varit. För närvarande utgjorde detsamma omkring 3,000, men enligt gällande bestämmelser angående betande av renar i kronoskogarna i Finland finge i de »renbeteslagsområden», vilka gränsade intill Sverige, betas tillhopa 12,850 renar. Inom de svenska gränstrakterna kunde renarna uppskattas till 8,000 å 9,000, därav det övervägande antalet tillhörde nomadiserande lappar. Även antalet av de svenska renarna torde kunna förväntas komma att ökas, men förefunnes en bestämd och snart uppnådd gräns uppåt, såvitt anginge nomadernas renar. Såsom ovan omnämnts vore nämligen lapparna helt beroende av att sommartid beta sina renar i Norge, och vore antalet av de renar, som ägde inkomma dit enligt den svensk-norska överenskommelsen, bestämt begränsat för varje betesdistrikt.

Under renarnas uppehåll i gränstrakterna och utnyttjandet av betesmarkerna därstädes kunde knappast undvikas, att renar då och då komme in på det andra landets område. Detta kunde inträffa, bortsett från fall av direkt försummelse i renarnas bevakning, jämväl utan att renvårdaren förmådde hindra detsamma. De svenska och finska delegerade hade enats om regler, vilka avsåge att, utan att vara för de i förevarande karga trakter boende renägarna alltför betungande, dock bliva tillräckligt allvarliga för att på ett effektivt sätt tvinga dem att väl vårda sina renar till förhindrande av dessas inträngande på det andra landets område. Hänsyn hade härvid ansetts böra tagas, förutom till allmänt humanitära synpunkter, till de svaga ekonomiska förhållandén, varunder befolkningen i allmänhet levde. Jordbruket vore, jämfört med i andra mera gynnsamt belägna trakter, mindre givande och tillfällena till extra inkomster begränsade. Avkastningen av renskötseln vore därför av icke ringa betydelse för de bofasta. För dem vore dessutom renen av stor betydelse såsom dragdjur. Nomaderna vore för sin utkomst helt hänvisade till renskötseln, vilken vore en av tillfälligheter i hög grad beroende näring. Under dessa förhållanden kunde även en jämförelsevis ringa förlust av renar bliva i hög grad kännbar för ägarerna.

De nu föreslagna bestämmelserna i ämnet vore grundade dels å de föreskrifter, som i överenskommelsen mellan Sverige och Norge givits för ordnande av motsvarande förhållanden i gränstrakterna mellan nämnda båda länder, dels ock å bestämmelserna i konventionen den 3 mars 1922 mellan Finland och Norge angående överensstämmande åtgärder till förekommande av renars överskridande av gränsen mellan de två rikena.

Förfarandet byggde på ett anmälningssystem, avseende meddelande från det ena landet till det andra rörande renars inträngande. Såsom supplement härtill inträdde i visst fall såsom påföljd, att viss del av värdet av de renar, som inkommit i det andra riket, skulle anses förbruten.

Bestämmelsernas tillämpning skulle i första hand omhänderhavas av lappfogden respektive länsmanen i orten samt, när dessa ej alltid vore bosatta å sådan ort, att nödig skyndsamhet i förfarandet kunde vinnas, andra för ändamålet särskilt bemyndigade pålitliga personer. Dessa skulle hava att mottaga meddelande eller i övrigt göra sig underrättade om främmande renars uppehåll i landet. Så snart kännedom vunnits, att renar dit inkommit, skulle de därom underrätta den person i det andra riket, som vore satt att mottaga dylik underrättelse. Åtgärder skulle av denne omedelbart vidtagas för renarnas återförande till hemlandet, därvid det i första hand åläge renägaren att taga hand om sina djur. Vederbörande befattningshavare i det land, dit renarna inkommit, ägde emellertid själv taga dessa under bevakning eller utdriva dem. Påföljden för renägaren bleve, att han måste betala en avgift för den tid renarna uppehöle sig i det andra riket, vilken avgift beräknades till visst belopp för dag och ren. Vidare hade han att gälda ersättning för de av renarnas uppehåll föranledda kostnader, såsom för meddelande av ovannämnda underrättelse om renarnas inträngande samt för arbete, som kunde hava påkallats med samlande, bevakning, utskiljande och bortdrivande av renarna. Härjämte skulle utgå ersättning för skada, som under renarnas uppehåll vållats av renarna eller deras värdare. Vederbörande landshövding skulle hava att fastställa för huru många dagar ovannämnda avgift skulle utgå ävensom beloppet av berörda ersättningar, med undantag av ersättning för skadegörelse, som, vad nu särskilt anginge skada förorsakad av renar, skulle bestämmas enligt i förslaget närmare angiven ordning. För ytterligare underlättande av konventionens tillämpning skulle vederbörande landshövding av allmänna medel förskottera till utbetalning fastställda belopp. Alla dessa avgifter och ersättningar skulle sedermera, där särskilda omständigheter ej föreläge, indrivas hos renägaren.

Skulle emellertid inträffa att, trots därom till det andra riket avlåten underrättelse, renarna ej avhämtades, finge tillgripas strängare medel. För sådant fall skulle, sedan viss kortare tid förflutit, viss del av renarnas värde anses förverkad, och skulle därutöver utgå betesavgifter och ersättningar enligt förut berörda regler.

*För utsättning
för konventionen.*

Såsom förutsättning för den föreslagna konventionens ingående hava de delegerade enats om, att emellan Sverige och Finland, att avhandlas i ministeriella noter, skulle träffas överenskommelse i de avseenden, som omförmälas i nedannämnda två punkter:

1. De befattningshavare, vilka skola hava att tillämpa konventionens bestämmelser, ävensom gränsbefolkningen skola äga att för meddelande och mottagande av anmälningar och delgivanden, som enligt konventionen förekomma, mot gällande taxor begagna sig av i gränstrakterna förefintliga post-, telefon- och telegraflinjer och andra dylika trafikmedel; skolande från svensk sida verkställas utredning och vidtagas åtgärder för sammanknytande på lämplig plats invid gränsen av de svenska och finska telefonlinjer, som framgå i förevarande gränstrakter.

2. Rätt tillförsäkras gränsbefolkningen i Enontekis socken att med egna renar eller hästar färdas fram till järnvägslinjen Boden—Riksgränsen för att avsätta egna produkter och verkställa inköp av sina förnödenheter, därvid nämnda produkter tullfritt må införas till Sverige. Den, som vill begagna sig av rättighet att till Sverige, såsom ovan nämnts, införa varor, skall för polismyndigheten i Sverige förete av länsmannen i Enontekis distrikt utfärdat intyg angående varornas produktionsort. Såsom legitimationshandling för uppehållet i Sverige skall vara tillfyllest att av honom företes av nämnde länsman utfärdat pass, och må ej påfordras visering av passet av svensk myndighet. I samma utsträckning, som tillkommer landets egna undersåtar, må han begagna sig av bete till föda åt vid färden använda kör- och dragrenar.

Motsvarande rättigheter tillkomma under ovannämnda förutsättning befolkningen i Karesuando socken med avseende å försäljning och inköp av varor inom Enontekis socken.

Vidare hava delegerade överenskommit att föreslå, att genom en från vardera sidan utsedd sakkunnig skulle verkställas gemensam undersökning rörande lämpligheten av att till underlättande av renskötseln i trakterna vid det finska området norr om Kilpisjärvi på gemensam bekostnad uppföra ett rengärde; och skulle de sakkunniga hava att, där ett dylikt gärde av dem ansåges böra komma till stånd, avgiva förslag rörande sträckningen för gärdet samt beräkning över kostnaderna därför.

*Särskilda
önskemål.*

Härjämte hava de svenska delegerade åtagit sig att söka utverka, att det postbud, som på svensk sida förmedlar posten till befolkningen på svenska sidan vid gränsälven, erhåller bemyndigande att medföra post jämväl till de personer, som bo överst efter gränsälven på finsk sida, ävensom att från dem för vidare befördran mottaga post. Förslagsvis har ifrågasatts, att en dylik postväxling lämpligen kunde äga rum å gården Iitto i Finland och Mukkavuoma fjällstuga i Sverige. Likaledes hava de svenska delegerade förklarat sig vilja hos vederbörande svenska myndighet göra hemställan om utredning och förslag rörande framdragande av en biledning från lämplig punkt å den svenska telefonlinjen längs gränsen till nämnda finska gård för underlättande av förmedlandet av de enligt den föreslagna konventionen förekommande meddelanden.

I ärendet hava infortrade utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Norrbottens län ävensom, så vitt angår varje särskild myndighets förvaltningsområde, av generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, generaltullstyrelsen och kommerskollegium.

Yltranden.

Länsstyrelsen förklarar sig icke hava något att erinra emot att konventionsförslaget vinner stadfästelse. Styrelsen finner detsamma hava på antagligt sätt avvecklat de svårigheter svenska lappar med hänsyn till i Finland tillämpade bestämmelser haft att kämpa emot, när det gällt att

över finskt område framkomma till för dem nödvändiga renbetesmarker i Norge. Endast beträffande ett par av de bestämmelser, som vore avsedda att reglera berörda genomflyttning, har gjorts anmärkning. Sälunda framhåller länsstyrelsen rörande de i förslagets 10 § andra och tredje styckena intagna bötesbestämmelserna, att den böteslatitud, inom vilken den finska domstolen hade att hålla sig, icke funnes angiven, varjämte länsstyrelsen ifrågasätter lämpligheten av att i Finland svensk lapp ådömda böter förskotteras av svenska allmänna medel. Vidkommande förfarandet med renar, som olovligen inkomma i det andra riket, antecknar länsstyrelsen, att föreskrifterna härom i huvudsak överensstämja med motsvarande föreskrifter i 1919 års renbeteskonvention med Norge. Av skiljaktigheterna framhåller länsstyrelsen särskilt den olikhet i påföljden för renägare, som drabbar i det fall, att renar inkommit i det andra riket, utan att inom föreskriven tid någon från hemlandet inställer sig för att avhämta dem eller renarna avlägsnas på föreskrivet sätt. Länsstyrelsen anser förslagets stadgande, att ett belopp motsvarande 10 procent av renarnas medelvärde, årskalvar ej inbegripna, då förklaras förbrutet, obetingat vara att föredraga framför svensk-norska konventionens bestämmelse om renarnas omhändertagande, om så erfordrades genom nedskjutning, samt tvångsförsäljning genom myndigheterna. Länsstyrelsen vore i övrigt övertygad om att det för renskötare med normal aktsamhet icke alls skulle möta svårigheter att undvika kollision med stadgandena i fråga.

Vad angår de såsom förutsättningar för konventionen med Finland uppställda villkor samt i övrigt av de delegerade framställda önskemål har länsstyrelsen intet att invända mot det under punkt 1 bland nämnda förutsättningar upptagna förslag rörande rätt för de befattningshavare, vilka skola hava att tillämpa konventionens bestämmelser, ävensom gränsbefolkningen att begagna sig av de i gränstrakterna förefintliga post-, telefon- och telegraflinjer och andra dylika trafikmedel. Länsstyrelsen förmäler sig vilja sedermera inkomma med ett av kostnadsberäkning åtföljt förslag till sammanknyttande invid gränsen av de svenska och finska telefonlinjer, som framginge i dessa gränstrakter.

Beträffande särskilt frågan om gemensamma telefonförbindelser mellan Sverige och Finland har telegrafstyrelsen icke haft något att erinra emot att ytterligare dylika, utöver de som redan funnes eller planerats längre ned efter gränssälven, komme till stånd, under förutsättning att detta skedde från platser å svenska sidan, som vore belägna vid nu befintliga telefonanläggningar utmed gränsen och å vilka tillfredsställande samtalskontroll kunde ordnas. Kostnaden för dylika korta mellanriksledningar bleve relativt obetydlig.

Förslaget om den finska gränsbefolkningens handelsfärder till Sverige finner länsstyrelsen vara avsett att lagligen befästa den hävdvunna sedvanan, att finska gränsbor med renraider forslade huvudsakligen renkött och hudar samt smör till Kiruna. Tillståndet att använda hästar för ifråga-

varande transporter skulle, påpekar styrelsen, givetvis icke innebära någon dispens från de för närvarande, i anledning av att viss del av Finland vore förklarad smittad av kreaturssjukdom, gällande karantänsbestämmelserna. Länsstyrelsen ifrågasätter, att förslaget om motsvarande rättigheter för befolkningen i Karesuando socken med avseende å försäljning och inköp av varor inom Enontekis socken för tydlighetens skull borde kompletteras med stadgande av innehåll, att sagda befolkning tillförsäkrades rätt att färdas med ren eller häst över ovan omförmälta finska område vid de av ålder företagna marknadsbesöken i Skibotn i Norge eller eljest.

Kommerskollegium har efter inhämtade upplysningar funnit den föreslagna överenskommelsen rörande gränsbefolkningens rätt till handelsfärder in i det andra riket böra från svensk sida godtagas.

Generaltullstyrelsen har för sin del icke haft något att erinra emot rätt till tullfrihet för egna produkter, som av gränsbo i Enontekis socken vid nämnda färder medfördes till Sverige för försäljning. Införsel av tullpliktiga varor, som på grund härav kunde ifrågakomma, syntes med hänsyn till naturförhållandena i dessa trakter och den ytterst glesa befolkningen därstädes icke gärna kunna förväntas bliva av någon avsevärd omfattning. Sannolikt vore, att den väg, som från Karesuando över Soppero och Vittangi ledde till Gällivare, ofta komme att åtminstone till en del användas vid den finska gränsbefolkningens ifrågavarande resor. Då emellertid för bevakning av sagda väg anordnats en gränsbevakningsposter i Soppero, syntes det böra åligga finsk gränsbo, som ankomme dit, att för tullpersonalen därstädes förete det ifrågasatta produktionsbeviset, som torde böra angiva, förutom att varorna vore producerade i Enontekis socken, jämväl mängden och arten av de varor, vilka medfördes av den resande. Skulle det då befinnas, att den resande medförde andra varor än de i produktionsbeviset upptagna, syntes anledning icke föreligga att bevilja tullfrihet för dessa varor. Vid uppenbart fall av olovlig varuinförsel, särskilt av tobaksvaror och spritdrycker, syntes därför stadgade påföljder böra inträda.

Generalpoststyrelsen finner intet vara att invända emot att lantbrevbäraren å mellanrikslinjen Karesuando—Skibotn medför post, med undantag av paketpost, till personer, som bo på finsk sida överst efter gränsvägen, ävensom att han från dem för vidare befordran mottager dylik post. Vid frankeringen av denna post borde användas svenska frimärken.

Slutligen har beträffande de delegerades förslag rörande undersökning för uppförande av ett rengärde norr om Kilpisjärvi länsstyrelsen förenat sig i detta förslag.

Ifrågavarande förslag till konvention avser att reglera de med renskötelsen i gränstrakterna mellan Sverige och Finland sammanhängande frågor, vilka beröra båda ländernas intressen. Ordnanandet på ett tillfredsställande sätt av sagda frågor är för befolkningen i de svensk-finska gränstrakterna

*Departements-
chefen.*

av icke ringa betydelse. För en del av de svenska nomadlapparna därstädes är sålunda av vikt, att rätt beredes dem att vid sina årliga färder till de norska renbetesmarker, som pläga av dem uppsökas, passera över finskt område. Behovet av denna genomflyttning är grundad i förhållandenas egen natur. Genomflyttning har ock sedan gammalt ägt rum men skett utan godkännande från finsk sida, vadan lapparna riskerat att behandlas för olovligt intrång å finskt område och att se en tiondel av sina hjordar konfiskerade av de finska myndigheterna. Genom det tillmötesgående från finsk sida, som konventionsförslaget innebär, skulle nu en dylik genomflyttningsrätt tillförsäkras de svenska lapparna. De bestämmelser, som föreslagits skola reglera sagda rätt, synas i föreliggande form kunna godtagas. Vad särskilt angår den gottgörelse, som skulle utgå för genomflyttningens begagnande, synes denna närmast beräknad att bestrida de kostnader, som för de finska myndigheterna komma att uppstå för övervakande av berörda bestämmelsers efterlevnad. Nämda gottgörelse torde åtminstone tillsvidare kunna utgå av Norrbottens lappfond.

Konventionsförslagets andra del behandlar frågan om renar, som olovligen inkomma från det ena riket till det andra. Att icke alltför rigorösa regler komma till tillämpning i dylika fall är av betydelse icke blott för den enskilde renägaren utan jämväl för den goda granssämjan mellan befolkningen å ömse sidor gränsen. Motsvarande förhållanden föreligga i de trakter vid gränsen mellan Sverige och Norge, där renskötsel bedrivs. En reglering har härstädes kommit till stånd genom 1919 års svensk-norska renbeteskonvention. De i denna givna bestämmelserna i ämnet hava i första hand legat till grund för de nu föreslagna. Av skiljaktigheterna har den viktigaste framhållits av länsstyrelsen.

Enär den föreslagna konventionen, rörande vilkens innehåll i övrigt jag vill hänvisa till den redogörelse därför, som av de delegerade lämnats i ovan intagna motivering, synes innefatta en för riket antaglig lösning av däri avhandlade frågor, torde densamma böra från svensk sida godkännas.

Emot de förutsättningar, varmed förslaget förbundits och vilka antingen avse åtgärder ägnade att underlätta konventionens användning eller innebära bekräftelse av förhållanden, som i stort sett redan tillämpats, synes ej heller något vara att invända. Större svårigheter eller kostnader torde icke vara förenade med upprättandet i förevarande trakter av en förbindelse mellan de svenska och finska telefonnäten. Ett medgivande för befolkningen i Enontekis socken till de ifrågasatta och redan nu brukliga handelsfärderna fram till järnvägen Boden—Riksgränsen medför givetvis vissa fördelar även för den svenska befolkningen genom ökat varuutbyte. Enär det för de resande torde innebära viss lättnad att få inför vederbörande polismyndighet fullgöra sin skyldighet att uppvisa produktionsbeviset rörande av dem medförda varor, synes förslagets föreskrift i denna del lämpligen kunna bibehållas. Beträffande berörda produktionsbevis utgår jag från, att de delegerades förslag innebär, att i beviset skall in-

tagas uppgift jämväl angående mängden och arten av nämnda varor. Länsstyrelsen har ifrågasatt att i samband med förevarande konventionsförslag upptaga frågan rörande tillförsäkrande av rätt åt den svenska gränsbefolkningen att nyttja den sedan gammalt använda gemensamma handelsvägen till Skibotn. Anledning härtill synes näppeligen föreligga.

Även de övriga önskemål, som framställts av de delegerade, anser jag mig kunna biträda. Beträffande befogenheten för det svenska postbud, som uppehåller postgången på svensk sida av gränsen, att befordra post jämväl till och från den finska befolkningen överst efter gränsvägen vill jag allenast tillägga, att postbudets skyldighet till dylik postförmedling lärer böra hava samma utsträckning som när det gäller den svenska befolkningens post.

Godkännes det upprättade konventionsförslaget jämte därtill anslutna förutsättningar av Kungl. Maj:t, torde förslaget och samma förutsättningar med hänsyn till arten av vissa däri ingående bestämmelser böra underställas riksdagens prövning och godkännande, innan ratifikation av konventionen ifrågakommer.

Vidare vill jag erinra, att för genomförande här i riket av de i konventionen och nämnda förutsättningar för densamma upptagna bestämmelser tarvas åtskilliga stadganden av allmän lags natur, varjämte ett flertal av bestämmelserna böra omklädas i form av administrativ författning. Till frågan om utfärdandet av en lag av berörda innehåll vill jag återkomma i nästa ärende. Med beslut rörande sagda administrativa bestämmelser ävensom angående de vidare åtgärder, som må föranledas av ifrågavarande förutsättningar för konventionens ingående samt av de utav de delegerade i övrigt framställda önskemål, torde böra anstå i avbidan på slutligt fastställande av ifrågavarande förslag till överenskommelse med Finland.

Sedan föredragande departementschefen uppläst omförmälda förslag till konvention mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena, vilket förslag såsom bilaga finnes fogat till detta protokoll, hemställer föredraganden, under erinran att det torde ankomma på ministern för utrikes ärendena att göra erforderlig framställning rörande undertecknandet av blivande överenskommelse med Finland, att nämnda förslag, efter det förbehåll däri införts rörande riksdagens godkännande av förslaget innan ratifikation av detsamma må ifrågakomma, måtte vinna Kungl. Maj:ts godkännande samt att Kungl. Maj:t tillika måtte godkänna de förutsättningar, varå förslaget vilar.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, anfört och hemställt finner Hans Maj:t Konungen gott gilla och bifalla.

Ur protokollet:
Ake Karlholm.

*Utdrag av protokoll över utrikesdepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 30
april 1925.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON,
HANSSON, LINDERS, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

3:o)

Under erinran att Kungl. Maj:t förut denna dag på föredragning av chefen för socialdepartementet beslutat godkänna ett förslag till konvention mellan Sverige och Finland angående renar i gränsområdena jämte vissa till förslaget anslutna förutsättningar, hemställer ministern efter gemensam beredning med bemälda departementschef,

det Kungl. Maj:t täckes bemyndiga sin tillförordnade chargé d'affaires i Helsingfors A. G. Richert att på grundval av berörda förslag med vederbörande ombud från finsk sida underteckna en konvention i huvudsaklig överensstämmelse med den text, som bilaga till protokollet i detta ärende utvisar, samt avsluta en tilläggsöverenskommelse om de särskilda förutsättningarna för konventionen, ävensom förordna, att behörig fullmakt för Richert skall i vanlig ordning utfärdas.

Till vad ministern under ovanstående punkt hemställer, däruti övriga närvarande statsrådsledamöter förena sig, behagar Hans Maj:t Konungen i nåder lämna bifall.

Ur protokollet:

Torsten Vinell.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 12 maj 1925.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden
OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS,
MÖLLER.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, anför efter gemensam beredning med ministern för utrikes ärendena samt cheferna för kommunika-
tions-, finans- och handelsdepartementen:

Såsom framgår av statsrådsprotokollet för den 30 april 1925 godkände
då Kungl. Maj:t dels med visst tillägg ett av svenska och finska delegerade
upprättat förslag till konvention mellan Sverige och Finland angående
renar i gränsområdena dels ock, sedan beträffande de särskilda av de dele-
gerade överenskomna förutsättningarna för konventionen av mig såsom
föredragande gjorts ett uttalande rörande dessas tolkning i viss del, sagda
förutsättningar.

Konventionsförslaget med berörda tillägg och förutsättningar, i vilka i
anslutning till nämnda uttalande skett viss jämkning, hava sedermera
blivit godkända även av finska regeringen, dock att i den svenska texten
i 2, 4 och 30 §§ i förslaget ävensom i den finska texten gjorts vissa änd-
ringar. Dessa äro emellertid av formell art eller i övrigt av mindre
betydelse.

Den 9 maj 1925 har förslaget med ifrågavarande från svensk och finsk
sida däri gjorda jämkningar blivit av regeringarnas befullmäktigade ombud
undertecknat att såsom konvention gälla mellan Sverige och Finland.
I samband därmed hava bemälda ombud i ett till konventionen fogat
slutprotokoll, vilket skulle anses såsom en integrerande del av konventio-
nen, överenskommit om ovannämnda av regeringarna godkända förutsätt-
ningar för densamma.

Såsom omförmälda statsrådsprotokoll samt bestämmelserna i konven-
tionen utvisa, påkallas för konventionens giltighet, att densamma god-
kännes av svenska riksdagen och Finlands riksdag samt ratificeras.
Härförutom böra även de vid konventionen knutna förutsättningarna
underställas riksdagens prövning och godkännande.

Vidkommande innehållet i förevarande överenskommelser tillåter jag
mig hänvisa till den redogörelse, som därför lämnats i nyssnämnda
statsrådsprotokoll.

Slutligen vill jag erinra, att för överenskommelsernas genomförande här

i riket tarvas åtskilliga stadganden av allmän lags natur samt att inom socialdepartementet utarbetats ett förslag till lag innehållande de bestämmelser, som för sådant ändamål ansetts erforderliga. I följande ärende kommer jag att till behandling upptaga frågan rörande nämnda förslags föreläggande riksdagen till antagande.

Med åberopande av vad sålunda anförts och under framhållande att ärendet syntes jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna, utan hinder därav att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, föreläggas årets riksdag, hemställer föredraganden, att Kungl. Maj:t måtte i proposition äska riksdagens godkännande av ifrågasvarande konvention jämte slutprotokoll.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Arvid Söderbaum.